Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

8 декември 2016 година*

„Преюдициално запитване — Услуги, предоставяни от съдебните довереници — Тарифа — Юрисдикции — Невъзможност за дерогация“

По съединени дела C-532/15 и C-538/15

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса, Испания) и от Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot, Испания) с актове от 22 и 18 септември 2015 г., постъпили в Съда съответно на 9 и 15 октомври 2015 г. в производства по дела

Eurosaneamientos SL,

Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de Reciclado López Soriano,

UTE PTR Acciona Infraestructuras SA

срещу

ArcelorMittal Zaragoza SA,

в присъствието на:

Consejo General de Procuradores de España (C-532/15),

и

Francesc de Bolós Pi

срещу

Urbaser SA (C-538/15),

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta, председател на състава, E. Regan, J.-C. Bonichot, Ал. Арабаджиев и S. Rodin (докладчик), съдии,

генерален адвокат : M. Wathelet,

секретар: X. Lopez Bancalari, администратор,

* Език на производството: испански.

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 15 септември 2016 г.,

като има предвид становищата, представени:

— за Eurosaneamientos SL, от J. García-Gallardo Gil-Fournier, A. Guerrero Righetto и A. Rada Pumariño, abogados, както и от J. Issern Longares, procurador,

— за de Bolós Pi, от J. García-Gallardo Gil-Fournier, A. Guerrero Righetto и A. Figueras Sabater, abogados, както и от F. de Bolós Pi, procurador,

— за Urbaser SA, от J. Badía Armengol и L. Ruz Gutiérrez, abogados, както и от J. Pons Arau, procurador,

— за Consejo General de Procuradores de España, от A. Guerrero Righetto и J. García-Gallardo Gil-Fournier, abogados, както и от J. Estévez Fernández-Novoa, procurador,

— за испанското правителство, от S. Centeno Huerta и M. García-Valdecasas Dorrego, в качеството на представители,

— за нидерландското правителство, от Bulterman, M. de Ree и C. Schillemans, в качеството на представители,

— за австрийското правителство, от C. Pesendorfer, в качеството на представител,

— за Европейската комисия, от H. Tserepa-Lacombe, C. Urraca Caviedes и J. Rius, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 4, параграф 3 ДЕС, членове 56 ДФЕС и 101 ДФЕС, член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и членове 4 и 15 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 2006 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50).

2 Запитванията са отправени в рамките на два спора между, от една страна, Eurosaneamientos SL, Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de reciclado López Soriano и UTE PTR Acciona Infraestructuras SA, и ArcelorMittal Zaragoza SA и от друга страна, между M. Francesc de Bolós Pi и Urbaser SA относно хонорарите на съдебните доверници.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 4, точка 8 от Директива 2006/123 има следното съдържание:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

8) „наложителни причини, свързани с обществения интерес“ означава основания, признати като такива в практиката на Съда на Европейските общности, включително следните основания: обществена политика, обществена сигурност, обществена безопасност, обществено здраве, запазване на финансовата стабилност на системата за обществено осигуряване, защита на потребители, получатели на услуги и работници, добросъвестност на търговските сделки, борба с измамите, опазване на околната среда и на градската околна среда, здравето на животните, интелектуалната собственост, опазване на националното историческо и културно наследство, цели на социалната политика и цели на културната политика;

[…]“.

4 Член 15, параграф 2, буква ж) и параграф 3 от посочената директива гласи:

„2. Държавите членки проверяват дали техните правни системи поставят достъпа до или упражняването на дейност по предоставянето на услуга в зависимост от спазването на някои от следните недискриминационни изисквания:

[…]

ж) фиксирани минимални и/или максимални тарифи, с които доставчикът трябва да се съобразява;

[…]

3. Държавите членки удостоверяват, че изискванията, посочени в параграф 2, отговарят на следните условия:

а) недискриминация: изискванията не трябва да дискриминират нито пряко, нито непряко на основата на националност, нито на основание местоположение на адреса на управление по отношение на компаниите;

б) необходимост: изискванията трябва да са оправдани от наложителна причини, свързана с обществения интерес;

в) пропорционалност: изискванията трябва да са подходящи за постигане на преследваната цел, не трябва да надхвърлят необходимото за нейното постигане и не трябва да е възможно да бъдат заменени с други, по-малко рестриктивни мерки, които постигат същия резултат.

[…]“.

Испанското право

5 Функцията на съдебните доверениците е уредена основно в Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial (Устройствен закон 6/1985 от 1 юли 1985 г. за съдебната власт) (BOE nº 157 от 2 юли 1985 г.), а тяхното участие в производствата е уредено в Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (Закон 1/2000 за гражданското съдопроизводство) от 7 януари 2000 г. (BOE nº 7 от 8 януари 2000 г., наричан по-нататък „Законът за гражданското съдопроизводство"). Функцията на съдебния довереник е главно да представлява страните в производството и да сътрудничи ефикасно с правораздавателните органи, за да улеснява надлежното провеждане на производството. Тези функции са отделни и несъвместими с тези на адвокатите.

6 Член 242, параграф 4 от Закона за гражданското съдопроизводство гласи:

„Таксите за длъжностни лица, доверениците и специалисти се определят съобразно приложимите за тях тарифи".

7 Въз основа на Real Decreto nº 1373/2003 por el que se aprueba el arancel de derechos de los procuradores de los tribunales (Кралски декрет № 1373/2003 от 7 ноември 2003 г. за одобряване на Тарифата на съдебните доверениците) (BOE nº 278 от 20 ноември 2003 г.), изменен с Real Decreto nº 1/2006 от 13 януари 2006 г. (Кралски декрет № 1/2006) (BOE nº 24 от 28 януари 2006 г., наричан по-нататък „Кралски декрет № 1373/2003"), на доверениците се дължи възнаграждение в предварително определен задължителен размер, който може да се договори между довереника и клиента му, но може да се намали или увеличи само в рамките на 12 %, като се въвеждат максимални граници за всяко дело съобразно материалния интерес. Вследствие на законодателните изменения, направени през 2010 г., се ограничава общият размер на таксите, дължими на довереника по едно и също дело, съдебна процедура или производство, който не може да надхвърля 300 000 EUR.

8 Директива 2006/123 е транспонирана в испанския правен ред с Ley 17/2009 sobre el libre acceso a las actividades de servicios y su ejercicio (Закон № 17/2009 от 23 ноември относно свободния достъп до дейностите, свързани с услуги и тяхното упражняване (BOE nº 283 от 24 ноември 2009 г.).

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-532/15

9 В производство между Eurosaneamientos, Entidad Urbanística Conservación Parque Tecnológico de reciclado López Soriano и UTE PTR Acciona Infraestructuras (наричани по-нататък „Eurosaneamientos и др.") срещу ArcelorMittal Zaragoza относно извъндоговорна отговорност последното дружество е осъдено да заплати съдебните разноски. По искане на Eurosaneamientos и др. секретарят на Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса, Испания) извършва проверка на съдебните разноски.

10 ArcelorMittal Zaragoza оспорва тази проверка, поради това че таксите на довереника, представлявал Eurosaneamientos и др., били необосновани, а хонорарите на адвоката на последните дружества били необосновани и прекомерни. Секретарят на Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса) намалява съдебните разноски за адвокатска защита на 17 558,70 EUR с включен ДДС, а за съдебни доверениците — на 2 793,56 EUR с включен ДДС.

11 Eurosaneamientos и др. обжалват решението на секретаря пред Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса).

12 На 12 февруари 2015 г. посочената юрисдикция постановява три определения в производството за определяне на съдебните разноски, с които отхвърля жалбата на Eurosaneamientos и др. в частта, която се отнася до адвокатските хонорари, и поканва страните да представят становища относно образуването на производството, предвидено в член 267 ДФЕС по отношение на съдебните разноски за услуги на съдебните довереници, и по-конкретно тарифата, в която се определя размерът на посочените разноски.

13 Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса) изразява съмнения относно съвместимостта на системата на възнагражденията на съдебните довереници в Испания с правото на Съюза. Тази юрисдикция отбелязва по-точно, че решенията на Съда от 19 февруари 2002 г., Arduino (C-35/99, EU:C:2002:97), както и от 5 декември 2006 г., Cipolla и др. (C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758), изглежда, указват, че липсата на поведение, което противоречи на правилата в областта на конкуренцията, е обусловена, на първо място, от това държавата да не се е отказала от правомощията си да взема решения по прилагането на разглежданата тарифа и да го контролира и на второ място, при извънредни обстоятелства съдилищата да могат да се отклоняват от определените минимални и максимални възнаграждения.

14 В това отношение посочената юрисдикция смята, че съдебният контрол се ограничава до това да се провери стриктното прилагане на тарифата, определена с Кралски декрет № 1373/2003, без да е възможно нито отклонение, в изключителни случаи и с надлежно мотивирано решение, от определените в тарифата граници, нито проверка дали поисканата сума е пропорционална на предоставената услуга. Тя отбелязва и че от практиката на Tribunal Constitucional (Конституционен съд, Испания) произтича, че намаляването на таксите на довереницитe от националните юрисдикции съставлява тълкуване contra legem на националното право.

15 По-нататък, Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса), като приема, че Съдът трябва да даде тълкуване на понятията „наложителни причини, свързани с обществения интерес“, „необходимост“ и „пропорционалност“, фигуриращи в Директива 2006/123, поставя въпроса дали националните юрисдикции са овластени да контролират, в случаи, в които има въведена от държавата правна уредба за определяне на цената на услугите и мълчаливо се приема, че такива наложителни причини, свързани с обществения интерес, са налице, дали подобно ограничение на свободното предоставяне на услуги е обосновано от обществения интерес. При липсата на такава обосновка тя пита също дали националните юрисдикции са овластени да не приложат тази тарифа или да намалят включените суми, макар от практиката на Tribunal Constitucional (Конституционен съд) да е видно, че решение на националните юрисдикции в този смисъл съставлява тълкуване contra legem.

16 Накрая, запитващата юрисдикция е на мнение, че определянето на цените на някои услуги по задължителен начин, независимо от реално извършената работа и евентуални особености на случая извън материалния интерес по спора, би могло да съставлява нарушение на правото на справедлив съдебен процес по смисъла на член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), и на член 47 от Хартата, тъй като може да наложи на страната в съдебния спор задължението да поеме разходи, които са предварително заложени в съдебните разноски, без да може да провери дали същите са пропорционални или обосновани, което може да се окаже реално препятствие през започването на съдебен процес, когато резултатът от него е несигурен или съмнителен.

17 При тези условия Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) В съответствие ли е с член 4, параграф 3 ДЕС и член 101 ДФЕС наличието на приета от държавата правна уредба, която налага държавен контрол при фиксирането на таксите на довереницитe, определяйки чрез нормативни разпоредби точния и задължителен размер на

таксите и предоставяйки на съдебните органи, по-специално при възлагането на съдебните разноски, последващия контрол във всеки отделен случай при определянето на таксите, въпреки че контролът е ограничен до проверка за стриктното прилагане на тарифата и не допуска отклонение в изключителни случаи и с мотивирано решение от определените в тарифната правна уредба граници?

2) Позволява ли начинът, по който Съдът на Европейския съюз е очертал понятията „наложителни причини, свързани с обществения интерес“, „пропорционалност“ и „необходимост“ по членове 4 и 15 от Директива 2006/123, в случаи, в които има въведена от държавата правна уредба за определяне на цената на услугите и мълчаливо се приема, предвид правната празнота при транспонирането, че такива наложителни причини, свързани с обществения интерес, са налице, макар това да не се потвърждава при съпоставяне със съдебната практика на Съюза, съдилищата на държавите да приемат, че в конкретен случай е налице ограничение, което не съответства на обществения интерес, и поради това да не приложат или да се отклонят от правната уредба относно възнаграждението на съдебните довереници?

3) Противоречи ли въвеждането на правна уредба с такива характеристики на правото на справедлив процес, така както то се тълкува от Съда на Европейския съюз?“.

Дело C-538/15

18 Г-н de Bolós Pi, испански съдебен довереник, предявява иск срещу Urbaser за сумата от 66 912,73 EUR, ведно със съответната законоустановена лихва и съдебните разноски, за дължими професионални хонорари във връзка с работата му по две производства по подадени от него административни жалби пред съд.

19 Urbaser изтъква, че претендираните от г-н de Bolós Pi хонорари са прекомерни, тъй като са несъразмерни с оглед на работата, която същият е трябвало да извърши по горепосочените дела, като се е ограничил да представи по едното девет документа, а по другото три. Urbaser счита по-нататък, че съдилищата трябва да могат да определят хонорарите на съдебните довереници съобразно извършената работа и съответно че определянето на хонорарите единствено въз основа на предвидения в Кралски декрет № 1373/2003 размер се извършва в нарушение на принципа на свободната конкуренция и следователно в нарушение на член 4, параграф 3 ДЕС, както и на Директива 2006/123, което налага сезиране на Съда с преюдициално запитване.

20 Urbaser твърди също, че имало неписана договорка между страните, по силата на която хонорарите на съдебния довереник били ограничени до 2000 EUR. Въпреки това, все според Urbaser, г-н de Bolós Pi решил да не я спази, което се потвърждавало от направеното изявление в този смисъл в хода на производството пред запитващата юрисдикция от адвоката, на когото били възложени делата, по които се претендират въпросните хонорари.

21 С определение от 23 юли 2015 г. Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot, Испания) приканва страните да представят становищата си по необходимостта от отправяне на преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

22 Също както Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Caparoca), Juzgado de Primera Instancia de Olot (районен съд, Olot) си задава въпроса, на първо място, за съвместимостта на Кралски декрет № 1373/2003 с член 101 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС предвид практиката на Съда. Тази юрисдикция отбелязва по-конкретно, че член 245, параграф 2 от Кодекса за гражданското съдопроизводство не позволява на националните юрисдикции да се отклоняват от границите, определени в приетата с този кралски декрет тарифа. На второ място,

тя изразява съмнения относно съвместимостта на посочения кралски декрет с Директива 2006/123, която предвижда, че минимални тарифи за услугите могат да бъдат въведени само в случай на необходимост и че те трябва да са оправдани от наложителна причина, свързана с обществения интерес, и да са пропорционални. На трето място, посочената юрисдикция счита, че невъзможността да се оспорват определените с тази тарифа размери поради несъразмерност, прекомерност или несъответствие с действително извършената работа, може да се окаже в противоречие с ЕКПЧ, а именно с правото на справедлив съдебен процес.

23 При тези условия Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Съвместима ли е с член 101 ДФЕС във връзка с член 10 ДФЕС и с член 4, параграф 3 ДЕС правна уредба като Кралски декрет № 1373/2003, съгласно която възнаграждението на съдебните довереници се определя по минимална тарифа или ставка, която може да бъде увеличавана или намалявана само с 12 %, щом като органите на държавата членка, включително нейните съдилища, не могат да се отклоняват от тези минимални стойности при извънредни обстоятелства?

2) Може ли — с цел прилагане на посочената законоустановена тарифа, без да се прилагат установените в нея минимални стойности — за извънредно обстоятелство да се счита наличието на голямо несъответствие между действително извършената работа и размера на хонорарите, произтичащ от прилагането на тарифата?

3) Съвместим ли е Кралски декрет№ 1373/2003 с член 56 ДФЕС?

4) Отговаря ли този кралски декрет на изискванията за необходимост и пропорционалност по член 15, параграф 3 от Директива 2006/123?

5) Включва ли член 6 от ЕКПЧ правото на ефективна защита срещу определянето на хонорарите на съдебния довереник, когато те са несъразмерно високи и не съответстват на действително извършената работа?“.

24 С определение на председателя на Съда от 5 ноември 2015 г. дела C-532/15 и C-538/15 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

25 Consejo General de Procuradores de España (Общ съвет на съдебните довереници в Испания) прави възражение за недопустимост на двете преюдициални запитвания, а испанското правителство и г-н de Bolós Pi правят възражение за недопустимост на преюдициалното запитване по дело C-538/15, с мотива че по същество с оглед на националното право тълкуването на правото на Съюза не е необходимо за решаване на споровете по главните производства. Що се отнася до дело C-532/15, само националните юрисдикции могат да се произнесат по прилагането на принципа на пропорционалност. По дело C-538/15 визираните от запитващата юрисдикция разпоредби на Кралски декрет № 1373/2003 не били приложими в спора по главното производство, защото същият се уреждал единствено от договора, сключен между съдебния довереник и неговия клиент.

26 Следва да се отбележи, че съгласно постоянната съдебна практика въведеното с член 267 ДФЕС производство е средство за сътрудничество между Съда и националните юрисдикции, чрез което Съдът предоставя на националните юрисдикции насоки за тълкуването на правото на Съюза, необходими им за разрешаване на висящия пред тях спор (вж. решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 18 и цитираната съдебна практика).

27 В рамките на това сътрудничество само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от решение по реда на преюдициалното производство, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които поставя на Съда. Следователно, след като поставените въпроси се отнасят до тълкуването на правото на Съюза, Съдът по принцип е длъжен да се произнесе (вж. решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 19 и цитираната съдебна практика).

28 От това произтича, че въпросите, които са свързани с тълкуването на правото на Съюза и са поставени от националния съд в нормативната и фактическата рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност Съдът може да откаже да се произнесе по отправено от национална юрисдикция запитване само когато е съвсем очевидно, че исканото тълкуване на правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, когато проблемът е от хипотетично естество или още когато Съдът не разполага с необходимите данни от фактическа и правна страна, за да бъде полезен с отговора на поставените му въпроси (вж. решение от 6 септември 2016 г., Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, т. 20 и цитираната съдебна практика).

29 В това отношение обаче от предадените на Съда преписки по делата не е видно търсеното тълкуване на правото на Съюза да няма никаква връзка с действителността или с предмета на споровете по главните производства.

По същество

Предварителни бележки

30 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика, в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, той трябва да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. В този контекст при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени (вж. в този смисъл решение от 28 април 2016 г., Oniors Bio, C-233/15, EU:C:2016:305, т. 30 и цитираната съдебна практика).

31 В рамките на настоящите преюдициални запитвания следва да се използва тази възможност.

По първия въпрос по дело C-532/15 и по първия и втория въпрос по дело C-538/15

32 С първия въпрос по дело C-532/15 и с първия и втория въпрос по дело C-538/15 запитващите юрисдикции по същество искат да се установи дали член 101 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главните производства, според което хонорарите на доверениците се определят по тарифа, която може да се намали или увеличи само в рамките на 12 % и чието стриктно прилагане се проверява от националните юрисдикции, които обаче не могат при изключителни обстоятелства да се отклоняват от определените с тази тарифа граници.

33 В самото начало, обратно на доводите на Eurosaneamientos и др., на Consejo General de Procuradores de España (Общ съвет на съдебните доверениици в Испания) и на австрийското правителство, следва да се отбележи, че тъй като хонорарите, определени с Кралски декрет № 1373/2003, важат за цялата територия на една държава членка, те биха могли да засегнат търговията между държавите членки по смисъла на член 101, параграф 1 и на член 102 ДФЕС (вж. в този смисъл определение от 5 май 2008 г., Hospital Consulting и др., C-386/07, непубликувано, EU:C:2008:256, т. 18 и цитираната съдебна практика).

34 Въпреки че членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС сами по себе си засягат единствено поведението на предприятията и не се отнасят за законови или подзаконови мерки на държавите членки, тези членове, разглеждани във връзка с член 4, параграф 3 ДЕО, който установява задължение за сътрудничество, все пак задължават държавите членки да не приемат или запазват в сила мерки, дори от законов или подзаконов характер, които могат да премахнат полезното действие на правилата на конкуренцията, приложими за предприятията (вж. в този смисъл определение от 5 май 2008 г., Hospital Consulting и др., C-386/07, непубликувано, EU:C:2008:256, т. 19 и цитираната съдебна практика).

35 От постоянната съдебна практика произтича, че е налице нарушение на член 4, параграф 3 ДЕО и на член 101 ДФЕС, когато държава членка налага или благоприятства сключването на споразумения, противоречащи на член 101 ДФЕС, или подпомага действието на такива споразумения, или лишава собствената си правна уредба от характера ѝ на държавни мерки, като предоставя на частни оператори отговорността по вземане на решения за намеса от икономически интерес (вж. решение от 5 декември 2006 г., Cipolla и др., C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 47 и цитираната съдебна практика).

36 За да се провери дали Кралство Испания е лишило разглежданото по главните производства законодателство от характера му на държавни мерки, трябва да се разгледа, от една страна, дали то е предоставило изготвянето на тарифата за таксите на съдебните доверениици на частни оператори, в случая — на професионалните сдружения на съдебните доверениици (вж. в този смисъл решения от 19 февруари 2002 г., Arduino, C-35/99, EU:C:2002:97, т. 36, от 5 декември 2006 г., Cipolla и др., C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 48, както и определение от 5 май 2008 г., Hospital Consulting и др., C-386/07, непубликувано, EU:C:2008:256, т. 21), и от друга страна, дали плащането на хонорарите на съдебните доверениици остава под държавен контрол (вж. в този смисъл решения от 19 февруари 2002 г., Arduino, C-35/99, EU:C:2002:97, т. 42, от 5 декември 2006 г., Cipolla и др., C-94/04 и C-202/04, EU:C:2006:758, т. 51, както и определение от 5 май 2008 г., Hospital Consulting и др., C-386/07, непубликувано, EU:C:2008:256, т. 24).

37 В това отношение от акта за преюдициално запитване по дело C-532/15 е видно, че Кралски декрет № 1373/2003 представлява утвърдена от държавата правна норма. По-нататък, в писменото си становище испанското правителство подчертава, че този декрет не е съставен от професионалните сдружения на съдебните доверениици, а става въпрос за държавна норма, одобрена от испанския Министерски съвет съобразно обикновената процедура за изготвяне на декретите.

38 Освен това, що се отнася до процедурата по плащането на хонорарите на съдебните доверениици, от актовете за преюдициално запитване е видно, че тази процедура е от компетентността на националните съдилища. В това отношение запитващите юрисдикции отбелязват, че при плащането на хонорарите националният съд е обвързан от размерите, определени в тарифата, приета с Кралски декрет № 1373/2003, и че той не може нито да се отклонява от тази тарифа в изключителни случаи, нито да проверява пропорционалността на размерите на хонорарите спрямо предоставената услуга.

39 От актовете за преюдициално запитване е видно също така, че Кралски декрет № 1373/2003 предвижда, от една страна, възможността за съдебния довереник и неговия клиент да се отклонят от размерите на хонорарите, предвидени в този кралски декрет, с 12 % увеличение или намаление, и от друга страна — общ максимален размер на хонорарите, получени от съдебен довереник по едно и също дело. От писменото становище на испанското правителство произтича, че посоченият кралски декрет предвижда и възможността за отклонение от предвидените в него максимални размери, при изключителни обстоятелства и въз основа на предоставено от съд разрешение, както и правото на клиентите да оспорват, в рамките на производството за проверка на съдебните разноски, безполезните, незадължителните, излишните или непозволените от закона разходи, както и хонорарите, които не са били направени в рамките на съдебен спор.

40 При тези условия не може да се упреква Кралство Испания — само поради факта че националните юрисдикции са длъжни в хода на процедурата по плащането на хонорарите на съдебните довереници да спазват разпоредбите на национална правна уредба, изготвена и утвърдена от тази държава членка съгласно обикновената процедура за приемане на подзаконови нормативни актове — затова че е възложила правомощието за изготвяне на това законодателство или неговото изпълнение на професионалните сдружения на съдебните довереници.

41 Поради изложените в точки 37—39 от настоящото решение мотиви посочената държава членка не може да се упреква и затова че налага или благоприятства сключването, от професионалните сдружения на съдебните довереници, на споразумения, противоречащи на член 101 ДФЕС или подпомага действието на такива споразумения, или пък че налага или благоприятства злоупотребите с господстващо положение, противоречащи на член 102 ДФЕС или подпомага действието на такива злоупотреби (вж. в този смисъл определение от 5 май 2008 г., Hospital Consulting и др., C-386/07, непубликувано, EU:C:2008:256, т. 26 и цитираната съдебна практика).

42 От всички гореизложени съображения произтича, че на първия въпрос по дело C-532/15 и на първия и втория въпрос по дело C-538/15 трябва да се отговори, че член 101 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство като разглежданото по главните производства, съгласно което хонорарите на съдебните довереници се определят по тарифа, която може да бъде увеличавана или намалявана само с 12 % и чието стриктно прилагане се проверява от националните юрисдикции, които обаче не могат при изключителни обстоятелства да се отклоняват от определените с тази тарифа граници.

По втория въпрос по дело C-532/15 и по третия и четвъртия въпрос по дело C-538/15

43 С втория въпрос по дело C-532/15 и с третия и четвъртия въпрос по дело C-538/15 запитващите юрисдикции искат по същество да се установи дали член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главните производства, доколкото запитващите юрисдикции считат, че то не може да бъде обосновано с наложителна причина, свързана с обществения интерес по смисъла на член 4, точка 8 от Директива 2006/123, и че то не отговаря на изискванията за пропорционалност и необходимост по смисъла на член 15, параграф 2, буква ж) и параграф 3 от тази директива.

44 Следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда отказът да се произнесе по зададен от национална юрисдикция преюдициален въпрос, е възможен по-специално само когато е съвсем очевидно, че разпоредбата от правото на Съюза, чието тълкуване се иска от Съда, не може да се приложи (вж. определение от 12 май 2016 г., Security Service и др., C-692/15—C-694/15, EU:C:2016:344, т. 22 и цитираната съдебна практика).

45 В това отношение, доколкото преюдициалните запитвания се отнасят до съвместимостта на разглежданото по главните производства законодателство с разпоредбите на Договора за функционирането на ЕС в областта на свободното предоставяне на услуги, следва да се отбележи, че те са неприложими към положение, което във всяко едно отношение се ограничава в рамките на една-единствена държава членка (вж. в този смисъл определение от 12 май 2016 г., Security Service и др., C-692/15—C-694/15, EU:C:2016:344, т. 23 и цитираната съдебна практика, както и решение от 15 ноември 2016 г., Ullens de Schooten, C-268/15, EU:C:2016:874, т. 47).

46 Съдът е постановил, че конкретните обстоятелства, въз основа на които може да се установи връзка между разпоредбите на ДФЕС в областта на свободното предоставяне на услуги и предмета или обстоятелствата на спор, който във всичките си аспекти се ограничава в рамките на една-единствена държава членка, трябва да са видни от акта за преюдициално запитване (вж. в този смисъл решение от 15 ноември 2016 г., Ullens de Schooten C-268/15, EU:C:2016:874, т. 54).

47 Следователно в контекста на положение, което във всичките си аспекти е свързано само с една държава членка, запитващата юрисдикция трябва да укаже на Съда, както изисква член 94 от процедурния му правилник, по какъв начин, въпреки изцяло вътрешния му характер, висящият пред нея спор е свързан с разпоредбите на правото на Съюза относно основните свободи, така че исканото тълкуване да е нужно за решаването на този спор (вж. в този смисъл решение от 15 ноември 2016 г., Ullens de Schooten C-268/15, EU:C:2016:874, т. 55).

48 От преюдициалните запитвания обаче изобщо не е видно, че има обстоятелства, свързани било със страните в производствата пред националните юрисдикции, било с дейностите на тези страни, които не се ограничават само в рамките на засегнатата държава членка. По-нататък, запитващите юрисдикции не посочват по какъв начин, въпреки изцяло вътрешния им характер, висящите пред тях спорове са свързани с разпоредбите на правото на Съюза относно основните свободи, така че исканото тълкуване да е нужно за решаването на тези спорове.

49 При тези условия трябва да се констатира, че преюдициалните запитвания не предоставят конкретни елементи, позволяващи да се установи, че член 56 ДФЕС може да бъде приложим към обстоятелствата по споровете в главните производства.

50 С оглед на гореизложените съображения следва да се констатира, че Съдът няма компетентност да отговори на втория въпрос по дело C-532/15, както и на третия и четвъртия въпрос по дело C-538/15, отправени съответно от Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса) и от Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot).

По третия въпрос по дело C-532/15 и петия въпрос по дело C-538/15

51 С третия въпрос по дело C-532/15 и петия въпрос по дело C-538/15 запитващите юрисдикции по същество искат да се установи дали член 47 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство като разглежданото по главните производства, което не позволява на клиентите да оспорват ефективно хонорарите на съдебния довереник, когато същите са несъразмерни и не съответстват на действително извършената работа.

52 От постоянната практика на Съда следва, че основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи. В този смисъл Съдът вече е припомнял, че не може да преценява с оглед на Хартата национална правна уредба, която не попада в обхвата на правото на Съюза. От друга страна, когато такава уредба попада в обхвата на посоченото право, във връзка с преюдициалното запитване Съдът трябва да даде всички насоки за тълкуване, необходими за

преценката на националната юрисдикция относно това дали тази правна уредба е съобразена с основните права, чието спазване гарантира (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19 и цитираната съдебна практика).

53 Поради това следва да се провери дали правното положение, което е породило споровете по главните производства, попада в приложното поле на правото на Съюза.

54 В рамките на настоящите преюдициални запитвания разглежданата в главните производства национална правна уредба урежда общо някои разноски в областта на правораздаването. Тя няма за цел прилагането на разпоредбите на правото на Съюза. Освен това правото на Съюза не съдържа каквито и да е специфични правила в тази област или разпоредби, които могат да засегнат това национално законодателство (вж. в този смисъл решение от 27 март 2014 г., Torralbo Marcos, C-265/13, EU:C:2014:187, т. 32).

55 От актовете за преюдициално запитване не е видно предметът на споровете по главните производства да се вписва в контекста на правото на Съюза (вж. по аналогия решение от 22 декември 2010 г., DEB, C-279/09, EU:C:2010:811, т. 28 и 29, както и в този смисъл определение от 28 ноември 2013 г., Sociedade Agrícola e Imobiliária da Quinta de S. Paio, C-258/13, EU:C:2013:810, т. 23).

56 При тези условия трябва да се констатира, че Съдът няма компетентност да отговори на третия въпрос по дело C-532/15 и на петия въпрос по дело C-538/15, поставени съответно от Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса) и от Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot).

По съдебните разноски

57 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Член 101 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство като разглежданото по главните производства, съгласно което възнаграждението на съдебните довереници се определя по тарифа, която може да бъде увеличавана или намалявана само с 12 % и чието стриктно прилагане се проверява от националните юрисдикции, които обаче не могат при изключителни обстоятелства да се отклоняват от определените с тази тарифа граници.**

2) **Съдът на Европейския съюз няма компетентност да отговори на втория и третия въпрос по дело C-532/15, както и на третия до петия въпрос по дело C-538/15, поставени съответно от Audiencia Provincial de Zaragoza (Съд на провинция Сарагоса, Испания) и от Juzgado de Primera Instancia de Olot (Районен съд, Olot, Испания).**

Подписи